וכל שכן ברא לברתא · תמ"ג דתמרינן לעיל אין שני זכרים תשובים כאן וכתם הכתם שבלח מכח מי שפטרתו מפריה ורביה פסיעה דקאי ספיר הכן במקום הכתם: **חייב** אדם לפקוד את אשתו · אומר ר"מ דפקידה זו אינו תשמיש אלא כשהוא רוצה לילך בדרך אם הוא רחוק ממנה לא יצא לדרך אא"כ ישוב אליה ויפקדנה (ג) לו בתשמיש לו בשאר דברים וידבר על לבה ופריך מהתם נפקא ליה מגמר שהאשה משתוקקת על בעלה כשיוצא לדרך ומשתמת כיון שמתאוה לו יש לו לפוקדה דהמכבד אשתו עליו הכתוב אומר לו תקרא אלא לאשתו נדה ה"נ בכל נגרכה אלא לאשתו נדה ה"נ בכל הספרים ישנים והכי פי' דאד קרא אתא דאפילו באשתו נדה יש לו לפוקדה וכמה טוהה אע"פ שאסור לשמש מ"מ שמחה ותענוג הוא לה הואיל ורוצה לילך בדרך והכי אמרי' ברים הלל (עירובין סג: ופס) הישן בקילעא שאינו ואשתו ישנים שם עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה ואמר רב יוסף התם ואפילו אשתו נדה ומה שהגיהו בספרים לא נגרכה אלא שמוך לוסתה אין נראה כלל דהגיהו כן לפי שרוצין לפרש דפקידה היינו תשמיש ובשבועות (דף יח: ופס) מוכיח דשמוך לוסתה מדאורייתא מוזהרתם את בני ישראל וגו' ועוד דמוקי לה ביוצא לדבר הרשות וא"כ אפילו למאן דאמר (נדה דף סו.) ווסתות דרבנן אם כן שמוך לווסתה נמי דרבנן מכל מקום למה יהא מותר ביוצא לדבר הרשות: **שמוך** לפירקן · אבנין נמי קאי כדאמרי' בהנשרפין (סנהד' דף עו: ופס) ואע"ג דקטן לא הקיבו ליה רבנן נשואין כדאמרינן לקמן (ג) בפרק אלמנה (דף סח.) מ"מ לכהני הקיבו ליה נשואין דלא הויא בעילתו בעילת זנות*: **והנושא** את בת אחותו · פירש רש"ס דה"ה בת אחיו אבל אחותו נקט לפי שמסדלתו בדברים ומכיר שנשא בתה ור"ת אומר דדוקא נקט בת אחותו לפי שהיא בת מזלו כדאמרי' *רוב בניס דומין לאחי האם*:

*) [עיין תוס' לקמן ל: ד"ה נשא ותוספות סנהדרין עו: ד"ה שמוך]

[ועי' כיצד תוס' לקמן מ: ד"ה נשא ותוספות סנהדרין עו: ד"ה שמוך]

[כ"ג קי. תוס' סופרים ספט"ו]

*) [עיין תוס' לקמן מ. ד"ה ספק]

תוספות ישנים

חייב אדם לפקוד אשתו · בשעה שיוצא לדרך · ס"ש שהפקידה ה"ל בתשמיש ולא נהיגת דכתיב מוקי לה אלמודא בשמוך לוסתה וכיון דמדאורייתא אסור דכתיב וכזרתם את בני ישראל מ"מ דאורייתא דוכזרתם בניך כל שכן שלא יגיע מ"ש מ"ש ס"ר דיש לפוקדה ע"ק דיש ספרים שכתוב בהם לא נגרכה אלא שאינו נשואה דמלוה לפוקדה בדברי ריצוי והכי ר"ל ובכתם יש לפוקדה טוהה וכ"מ (בגדרים) (בעירובין ס"ג) דשיין דפקידה בדברי ריצוי ס"ג) דשיין דפקידה בדברים אפילו בשאינו נדה דקמתמה כל היום בקילעא באיש ואשתו ישנים עליו הכתוב אומר ולא בשעה דתקו פירשתי בסנהדרין פרק אלו הן הנשרפין: והנושא את אחותו לפי שהיא בת גילו בדאמרינן רוב בניס דומין לאחי סמוך לוסתה וכד"ת שמא יבעול מתוך רבוי דברים ויעבור על דת מלות תכמים [קמ"ל]: והמלוה אבל לענין בשעת דתקו פירשתי בסנהדרין פרק אלו הן הנשרפין: והנושא את אחותו לפי שהיא בת גילו בדאמרינן רוב בניס דומין לאחי

בני בנים הרי הן כבנים · קס"ד שמא הזכר לו הנקבה והיה לו בן שילטרקעס אחות אביו לו עם אחי אמו אין לאב חייב עוד בפריה ורביה ונעמא שהיה לו לאחי הכי לא קיים דבעינן וקשיא לרב הונא: **כי תניא פסיעה להשלים** · כגון אלא היה לו נוקן אלא תורה אור] בן אחד והולד בת, פטור הזקן שהרי השלים זה את חובתו אבל אי הוה ליה מעיקרא זכר ונקבה ואפילו מתו בלא בנים קיים פריה ורביה: **דכולי עלמא** · בין לאביי בין לרבא: **הרי מחד** · והשני מת בלא בנים לא קיים הזקן פריה ורביה: **אי יעקר מפריה דרב הונא** · שהיה מאריך בדרשיו ומריבים למי רגלים ומעמידים עלמן ומעקרים (ה) כדתניא בבכורות (דף מד:): **מנא הא מילתא דו'** · אבני בתו קאי דבן בנו פסיעה לן: **מני מכיר ירדו מחוקקים** · ולא מליגו למימר מבני בנו אלא בתו דהא כתיב מבני בניו אלא מבני בתו דהא כתיב קרא אחרינא יהודה מחוקקי ולא משכחת לה דליתו מתרוייהו אלא הכי דנפקו מחוקקים מחלרון מבתו של מכיר מחוקקים מחלרון מבתו של מכיר אלמא בני בתו ככנו: **מתניתין** · דקתני אלא"כ בו' הא אם יש לו יבטל דלא כר' יהושע: **לערב** · לעת זקנתו: **מי זה יכבר** · אזה זרע יהא הגון ויבטל: **מגבת עד אנטיפרס** · שמים ומתקיים: **שמם** · [בין הטיירות הללו היו כולם]: **לאם** · [שמוך לווסתה]: (ג) ר"ת שמוך וכו' דלמתרץ לקמן ל"ב דף סב ע"ב והעיקר כר"פ מבם דף קיג כד"ס שמא:

אין עוזרתי בי · אמתי דכתיב (ברא"ש ב) "עזר כנגדו" מיד אושיה נדחה ממני" שלריך לעסוק בצרכי ביתו ותלמודו: **אמר** מקבלת: **וידעת כי שלום אהלך** · בזמן שיש לך אהל, ואין אהלו אלא אשתו* שנאמר "שוו לבכם לתלילכם": **ואין פוקדה** · בתשמיש בעת עונתה: **כי שלום אהלך** · שלימה בירלאת שמים: **בשעה שיוצא לדרך** · משום שמתאוה לו באותה שעה יותר: **תשוקתך** · תאוותך: **ס"ג לא נגרכה אלא שמוך לווסתה** · [תע"ג] דאמור רבנן (שבועות דף יח:) חייב אדם לפרוש מאשתו וכו' ואפ"ה כשיוצא לדרך יפקדנה: **עונה** · אסרגילה לראות ביום אסורה כל היום ואם רגילה לראות בלילה אסורה כל הלילה: **וס"מ** · דחייב לפוקדה כי אזל לדבר הרשות אבל לדבר מצוה לא משום דטריד במצוה אי נמי מטריד בתשמיש ויבטל ממצוה: **יותר מגופו** · דזילותא* דאיתתא קשה דבריה מדבר ברא: **והנושא את אחותו** · ניעגונוני אדם רבין על אחותו יותר מן אחיו ומתוך כך נמלא מחבב את אשתו: **אין עזרתי בי ותושיה** נדחה ממני "בלא חומה דכתיב בלא חומה דכתיב "האם אהלך ופקדת נוך ולא תחטא". אמר נקבה תסובב גבר" בבא בר עולא אמר בלא שלום דכתיב "וידעת כי שלום אהלך ונו' ואמר ריב"ל כל היודע באשתו שהיא יראת שמים ואינו פוקדה נקרא חוטא שנאמר "וידעת כי שלום אהלך וגו', הא מהכא נפקא ריב"ל יחייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך שנא' וידעת כי שלום אהלך וגו', הא מהכא נפקא מהתם נפקא ואל *אישך תשוקתך" מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שהוא יוצא לדרך: א"ר יוסף "לא מהתם נפקא ואל *אישך תשוקתך" מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שהוא יוצא לדרך: *ת"ר נצרכה אלא *סמוך לווסתה: **רבא עונה** והני מילי לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מיטרירי: **האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה והמשיאן סמוך לפירקן** **עליו הכתוב אומר** "וידעת כי שלום אהלך" **והאוהב** את שכניו **והמקרב** את קרוביו **והנושא** את בת אחותו **והמלוה**

*) [מנחות יח: מה סג: **) [ג"ל רבה]

[בשלמות פרשם בבכורה לתיתא לר' אבא בר ובריא]

*) [ר"ל בי' יוחנן אלא הכי את יראת בן ובת]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לתיעקר וכו' ונעקרים כדאיתא לקמן דף סד ע"ב הס"ד: (ב) תוס' ד"ה מייב וכו' ויפקדנה (אלו בתשמיש אלו) תמ"מ. ונ"ב ס"ל לתו ולפבר לייבב דס"ס זה לתו תמיים עכ"פ ואפילו שמוך לווסתה אלא אלו בתשמיש כשהוא כמה רחוק לו כשאר דברים [שמוך לווסתה]: (ג) ר"ת שמוך וכו' דלמתרץ לקמן ל"ב דף סב ע"ב והעיקר כר"פ מבם דף קיג כד"ס שמא:

הגהות הגר"א

[א] נס' ובתא לברתא. ר"ב נ' המאר"ם אלא בתא לברתא ובתא לברתא אלא לא מ"ל כו' ובזה מתורץ קושיות תוס' ד"ה וכ"ס:

גליון הש"ם

גמ' מנא הא מילתא דמתמר דבנן בני בנים הרי הן כבנים · עיין יומא דף מו ע"ב ולעיל דף יח ע"א ובפי' כס"ד במומס נראמרים ב"י"כ ובמ"ב מ כו ובנדר"ק סס ובמ"ל טו ו ל"ש ובראמים כ"ט ה ס"ב ט כס ובמרכ"ל ס"ל מקיין: סוטה ד"ס מ"ל מקיין: יחמקל מר דתבוד בבד

חיוב ז

ירמיה ה תוכיח ובכ'

חיוב ה

עיזוכין קי

סנהדרין עו: ** ג"ל מ"מ סנל"ל ד"ה ד"ה המכבדה · בקבילין ג"ז סס

חיוב (בן בתו של מכיר)